

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2008

Hallsbergs kommun

April 2009

Karin Sundelius

Lars Wigström, Certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	6
2.1	Bakgrund.....	6
2.2	Revisionsfråga och metod.....	6
3	Granskningsresultat.....	7
3.1	Förvaltningsberättelse.....	7
3.1.1	Kommunens förvaltningsberättelse	8
3.1.2	Investeringsredovisning	10
3.1.3	Driftredovisning.....	11
3.1.4	Balanskrav	11
3.1.5	God ekonomisk hushållning	12
3.2	Resultaträkning	13
3.3	Balansräkning	14
3.4	Finansieringsanalys.....	15
3.5	Sammanställd redovisning.....	16
3.6	Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper	17
3.7	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	18

1 Sammanfattning

Revisorerna i Hallsbergs kommun har gett Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers i uppdrag att genomföra granskning av årsredovisning 2008. Granskningen sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv och har bland annat till syfte att bedöma om årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunallagen, lag om kommunal redovisning och övrig normgivning.

Vi bedömer att kommunens ekonomi är svag. Främst är det den höga låneskulden och ökade pensionskostnader som påverkar den framtida ekonomin, där bl.a. risken för räntehöjningar kan få påverkan på det ekonomiska utrymmet för den övriga verksamheten.

Vår bedömning är att om kommunen skall klara de finansiella resultatmålen som uppsatts för perioden 2009-2011 krävs betydande åtgärder inom kommunens verksamheter för att minska kostnaderna. Vi grundar den bedömningen på

- stora demografiska förändringar de närmaste åren. Åldersgruppen 6 – 19 år minskar kraftigt och åldersgruppen 65 – 79 år ökar kraftigt. De demografiska förändringarna kommer att medföra stora omfördelningar av resurser mellan olika verksamheter
- att kommunens kostnader för barnomsorg och handikappomsorg ökar de närmaste åren
- att SKL:s prognoser visar att skatteintäkterna minskar drastiskt i förhållande till de antaganden som gjordes under 2008 när budgeten fastställdes. SKL:s februari-prognos pekar på att skatteintäkterna blir 15, 38 resp 45 mkr lägre än beräknat för åren 2009-2011
- att kommunens investeringsbudget under de senaste åren varit omfattande
- att ingen beredskap/buffert finns för oförutsedda kostnader
- att det fortfarande råder en osäkerhet om kostnadsutvecklingen för Hallbo och Sydnärkes utbildningsförbund.

Årsredovisningen inklusive den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande bedömning.

Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar överensstämmer i allt väsentligt med kraven i kommunala redovisningslagen.

Har verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade mål uppnåtts?

Enligt kommunal redovisningslag ska årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts.

Kommunfullmäktige har fastställt fem övergripande mål som skall prägla kommunens olika verksamheter och som anges ska brytas ned och verksamhetsanpassas för respektive nämnd och verksamhet.

Målen är inte enligt vår bedömning direkt avstämningsbara och vi anser därför att det i kommunens budget för 2008 och ekonomiska plan för 2008-2010 ännu saknas tillräckliga mål för att uppfylla intentionerna i lagstiftningen om en god ekonomisk hushållning utifrån ett *verksamhetsperspektiv*. Vi kan som en följd att detta inte fullt ut bedöma resultatet i denna del.

I kommunens budget för 2008 har beslutats om tre särskilda **finansiella mål**. Av dessa mål kan sägas att endast två kan vara möjliga att stämma av:

- Resultatbudgetens överskott år 2008 skall motsvara 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För år 2009 och år 2010 ska överskottet på motsvarande sätt vara 1,5 respektive 2,0 procent.
- Nettoinvesteringar avseende objekt för kommunens verksamhet skall lånefinansieras till maximalt 50 procent. Investeringar överenskomna med externa parter kan finansieras helt med lån.

Vi instämmer i kommunens bedömning att det första målet inte har uppfyllts. Årets överskott motsvarar 0,4 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Det andra målet är uppfyllt.

Kommunfullmäktiges finansiella mål har tydliggjorts i jämförelse med tidigare år.

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Har ett balanserat resultat uppnåtts vid årets slut? Om inte – finns åtgärder angivna för att nå ekonomisk balans och är de tillräckligt tydliga?

Vi instämmer i kommunens bedömning att årets justerade resultat på 0,1 mkr uppfyller balanskravet. Inga negativa resultat från tidigare år finns kvar att återställa.

Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

I årsredovisningen redovisas i allt väsentligt de redovisningsprinciper som tillämpas och vilka avvikelser som förekommer mot god redovisningssed. Några förändringar av redovisningsprinciper kvarstår dock att åtgärda, bl.a. redovisning av avskrivningar på anläggningstillgångar och för exploateringsverksamheten.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Den kommunala redovisningslagen reglerar externredovisningen. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Den kommunala redovisningen regleras även av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering. Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för årsredovisningen.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl a till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift är syftet med granskningen av årsredovisningen att bedöma om den är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning och i enlighet med normgivning, främst från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv skall besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Har verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade mål uppnåtts?
- Har ett balanserat resultat uppnåtts vid årets slut? Om inte – finns åtgärder för att nå ekonomisk balans angivna och är de tillräckligt tydliga?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- finansieringsanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Urvalet har skett utifrån materialitetsprincipen, vilket innebär att olika gränsvärden sätts för i vilken omfattning resultat- och balansposterna granskas. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Iakttagelser i samband med granskningen har diskuterats med berörda vid granskningstillfället. Ett utkast till granskningsrapport har även lämnats för synpunkter.

3 Granskningsresultat

Vi bedömer att kommunens redovisning och den sammanställda redovisningen ger en god helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Kommunens årsredovisning är i huvudsak upprättad enligt god redovisningsred. Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt redogjort för de redovisningsprinciper som tillämpas. De avvikelser som förekommer framgår i avsnitt 3.6 ”Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper”.

Bokslutsunderlag och specifikationer är i mycket god ordning och håller god kvalitet.

3.1 Förvaltningsberättelse

I KRL kap 4 framgår det att kommunen skall upprätta en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen skall innehålla:

- en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet (KRL 4:1)
- särskilda upplysningar om de anställdas sjukfrånvaro (KRL 4:1 a)
- samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet (KRL 4:2)
- en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten (KRL 4:3)
- en redovisning av hur det negativa resultatet skall regleras (KRL 4:4)
- en utvärdering av mål för god ekonomisk hushållning (KRL 4:5)
- sådana upplysningar som avses i KRL 4:1 skall också omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer (KRL 8:1).

3.1.1 Kommunens förvaltningsberättelse

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- obligatorisk information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer
- sådana förhållanden, som inte skall redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- förväntad utveckling
- väsentliga personalförhållanden, bl a den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron
- annat av betydelse för styrning och uppföljning.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning. Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsmedelsförvaltningen i tillräcklig omfattning. Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för pensionsförvaltning. Kommunen återlånar hela pensionsskulden till verksamheten. Stora beräknade pensionsavgångar ger ökade pensionskostnader. I bokslutet 2006 gjordes utifrån försiktighetsprincipen en extra pensionsavsättning med 2 mkr pga förändringar i ett nytt pensionsavtal. Avtalet medförde att pensionskostnaderna tillfälligt minskade 2006 för att sedan återigen öka för år 2007 och framåt. I bokslutet för 2008 har 1 mkr av den extra pensionsavsättning från 2006 ianspråktagits och således förbättrat kommunens resultat med 1 mkr. Någon redogörelse för detta har inte lämnats i årsredovisningen. En djupare analys av hur framtida allt större pensionsutbetalningar kommer att påverka kommunens ekonomi och hur kommunen planerar för att möta dessa ökande kostnader kunde därför även ingått i detta avsnitt. Under avsnittet "Ekonomisk analys" beskrivs och visas finansiella nyckeltal i tillräcklig omfattning. I avsnittet "Finansiell analys" har kommunens risker med större ingångna ansvarsförbindelser bedömts i enlighet med antagna riktlinjer.

Vi bedömer att kommunens ekonomi, trots årets positiva resultat, fortfarande är svag med en stor låneskuld. Låneskulden per invånare har under året kraftigt minskat med ca 14 000 kr/invånare. Trots det är låneskulden betydligt högre än länets övriga kommuner.

Större investeringar planeras som kan innebära ytterligare upplåning, till en redan tidigare mycket hög låneskuld. Detta innebär minskat utrymme för den verksamheten.

Vår bedömning är att om kommunen skall klara de finansiella resultatmålen som uppsatts för perioden 2009-2011 krävs betydande åtgärder inom kommunens verksamheter för att minska kostnaderna. Vi grundar den bedömningen på

- stora demografiska förändringar de närmaste åren. Åldersgruppen 6 – 19 år minskar kraftigt och åldersgruppen 65 – 79 år ökar kraftigt. De demografiska förändringarna medför att kommunen måste minska sina kostnader
- att kommunens kostnader för barnomsorg och handikappomsorg ökar de närmaste åren
- att SKL:s prognoser visar att skatteintäkterna minskar drastiskt i förhållande till de antaganden som gjordes under 2008 när budgeten fastställdes. SKL:s senast kända prognos pekar på att skatteintäkterna blir 15, 38 resp 45 mkr lägre än beräknat för åren 2009-2011
- framtida beslutade investeringar kommer att begränsa utrymmet för kärnverksamheterna
- att ingen beredskap/buffert finns för oförutsedda kostnader
- att det fortfarande råder en osäkerhet om kostnadsutvecklingen för Hallbo och Sydnärkes utbildningsförbund.

Händelser av väsentlig betydelse. Av förvaltningsberättelsen framgår på ett tydligt sätt om väsentliga händelser som inträffat i Hallsberg. Omvärldsanalysen ger en god översikt om förhållanden inom befolkning, arbetsmarknad m.m. Väsentliga händelser som inträffat i styrelsen och nämnder framgår främst i de verksamhetsberättelser som respektive nämnd upprättat och som bifogats till årsredovisningen. De väsentligaste händelserna som inträffat i nämnderna skulle även kunna ingå som ett sammanfattande avsnitt i förvaltningsberättelsen.

Förväntad utveckling. Den ekonomiska analysen beskriver mycket tydligt att skatteunderlaget minskar under den närmaste perioden och kraftiga åtgärder måste vidtagas för att kunna leva upp till balanskravet. Utvecklingen inom kommunens olika verksamheter beskrivs och analyseras i huvudsak inom nämndernas

verksamhetsberättelser. För att följa lagens intentioner bör framtidsperspektivet lyftas fram och utvecklas även i förvaltningsberättelsen.

Väsentliga personalförhållanden. Den personalekonomiska redovisningen innehåller ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och information. Vi bedömer att information lämnas i tillräcklig omfattning. Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron redovisas i enlighet med KRL, d v s frånvaron specificeras på total- och långtidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Vi noterar en fortsatt positiv utveckling när det gäller den totala sjukfrånvaron bland personalen.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av kommunens verksamhet. Inom detta område inryms information och analys om prestationer, kvalitet och mål. I förvaltningsberättelsen redovisas hur kommunstyrelsen och nämnderna utövar sin ledning, styrning och uppföljning av sina verksamheter. Information om mål och måluppfyllelse ingår också där avstämning sker mot fullmäktiges övergripande mål. Hur nämnderna har uppfyllt sina mål framgår delvis av nämndernas verksamhetsberättelser. Under avsnittet intern kontroll redovisas en avstämning av nämndernas internkontrollplaner. Resultatet visar att nämndernas rutiner för den interna kontrollen kan förbättras. Socialnämnden och den gemensamma taxe- och avgiftsnämnden har dock utvecklat mycket bra rutiner för att den interna kontrollen. Kommentarer görs även för vissa av de nyckeltal som redovisas.

Information om de kommunala bolagen redovisas i förvaltningsberättelsen. Informationen omfattar både verksamhet och ekonomi. Uppgifter om hur företagen har uppfyllt sitt ändamål, ägardirektiv och andra uppdrag har inte redovisats.

Miljöredovisning. I förvaltningsberättelsen lämnas en översiktlig miljöredovisning. Av informationen framgår att nationella och kommunala miljömål påverkar kommunens miljöarbete. Hur dessa mål har påverkat kommunens arbete och i vilken omfattning målen har nåtts framgår inte.

3.1.2 Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och finansieringsanalysen
- jämförelse med tidigare år görs

- avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar. Redovisning och kommentarer lämnas till större enskilda projekt. Hur de enskilda projekten har utfallit i förhållande till budget har inte redovisats. I investeringsredovisningen visas även jämförelser mellan nettoutgifter för år 2007 och 2008.

Vi noterar att knappt 1/3 av tillgängliga investeringsmedel har använts för genomförande av investeringsprojekten under 2008. Ett av de finansiella målen är att "Nämnderna ska i tid vidta förberedande åtgärder så att investeringarna i flerårsplanen kan genomföras det år då anslaget beviljas i budgeten". Detta mål är inte uppfyllt.

3.1.3 Driftredovisning

Vi har granskat att:

- budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- jämförelse med tidigare år görs
- driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget och uppfyller kraven i ovanstående punkter. Kommentarer lämnas i tillräcklig omfattning.

3.1.4 Balanskrav

Vi har granskat:

- kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts
- om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i kommunallagen (KL 8:5) föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas

- om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte skall ske.

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning att årets justerade resultat på 0,1 mkr uppfyller balanskravet. Inga negativa resultat från tidigare år finns kvar att återställa.

3.1.5 God ekonomisk hushållning

Vi har granskat:

- Måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.
- Måluppfyllelsen för fullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Bedömning och iakttagelser

Enligt reglerna i kommunallagen skall kommunen i sin budget ta fram särskilda mål och riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För *verksamheten* skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För *ekonomin* skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Vidare framgår av lagstiftningen att förvaltningsberättelsen skall innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Kommunfullmäktige har fastställt fem övergripande mål som skall präglade kommunens olika verksamheter och som anges ska brytas ned och verksamhetsanpassas för respektive nämnd och verksamhet.

Målen är inte enligt vår bedömning direkt avstämningsbara och vi anser därför att det i kommunens budget för 2008 och ekonomiska plan för 2008-2010 ännu saknas tillräckliga mål för att uppfylla intentionerna i lagstiftningen om en god ekonomisk hushållning utifrån ett *verksamhetsperspektiv*. Vi kan som en följd att detta inte fullt ut bedöma resultatet i denna del.

I kommunens budget för 2008 har beslutats om tre särskilda **finansiella mål**. Av dessa mål kan sägas att endast två kan vara möjliga att stämma av:

- Resultatbudgetens överskott år 2008 skall motsvara 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För år 2009 och år 2010 ska överskottet på motsvarande sätt vara 1,5 respektive 2,0 procent.
- Nettoinvesteringar avseende objekt för kommunens verksamhet skall lånefinansieras till maximalt 50 procent. Investeringar överenskomna med externa parter kan finansieras helt med lån.

Vi instämmer i kommunens bedömning att det första målet inte har uppfyllts. Årets överskott motsvarar 0,4 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Det andra målet är uppfyllt.

Kommunfullmäktiges finansiella mål har tydliggjorts i jämförelse med tidigare år.

Inom kommunen har man ambitionen att fortsätta sitt arbete med att formulera mål, både finansiella och verksamhetsanknutna, som på ett bättre sätt motsvarar intentionerna i god ekonomisk hushållning.

3.2 Resultaträkning

Resultaträkningen skall redovisa samtliga intäkter och kostnader och hur det egna kapitalet har förändrats under året (KRL 5:1).

Vi har granskat att:

- resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- resultaträkningens innehåll är rätt periodiserad.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat och att interna poster har justerats korrekt.

Resultaträkningen är uppställd i enlighet med KRL och noter finns i tillräcklig omfattning.

Kommunen redovisar ett överskott med 2,6 miljoner kronor.

3.3 Balansräkning

Balansräkningen skall i sammandrag redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser skall tas upp inom linjen. (KRL 5:2)

Vi har granskat att:

- balansräkningen är uppställd enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- årets resultat överensstämmer med resultaträkningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Vi bedömer att balansräkningen är uppställd enligt KRL och att noter finns i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att underlagen som skall verifiera balansposterna håller en god kvalitet.

Vi bedömer att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, i allt väsentligt är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

De avvikelser som finns mot gällande normgivning/god redovisningssed är:

Avskrivningar. Kommunen följer inte fullt ut de avskrivningsregler som gäller enligt god redovisningssed för de fastigheter som övertagits från Hallbo. Anskaffningsvärdet på dessa fastigheter är ca 100 mkr. På anskaffningsvärdet skall årligen avskrivning ske med ca 3-4 % för att följa gällande normgivning. Kommunen har för åren 2006 - 2008 gjort årliga avskrivningar med 1,5 % för dessa fastigheter. Tidigare år har avskrivning gjorts med 1 %. Ytterligare avskrivningar skulle ha skett med ca 2 mkr. Orsaken till avskrivningsförfarandet har angivits till det begränsade ekonomiska utrymmet som finns inom kommunen.

Exploateringstillgångar, tomtmark för bostads- och industriändamål, som är avsedda för försäljning skall klassificeras som omsättningstillgång och de som skall innehas för stadigvarande bruk klassificeras som anläggningstillgång. Samtliga exploateringstillgångar är redovisade som anläggningstillgångar. Kommunen har påbörjat en utredning för att följa god redovisningssed när det gäller sättet att redovisa exploateringsverksamheten.

Kortfristiga skulder upptar i flera fall skulder och kostnader som bygger på bedömningar om framtida kostnader. Kostnader har bokförts på verksamhet under 2008 och samtidigt skuldförts. Bland dessa skuldförda poster upptar både större och mindre belopp. Avsikten är att de ”reserverade medlen” skall användas för framtida bruk. Enligt vår bedömning finns vissa tveksamheter mot sättet att redovisa med tanke på god redovisningssed. En allmän förutsättning för att reservering genom skuldföring skall ske är att det reserverade beloppet motsvarar en på balansdagen föreliggande skyldighet att i framtiden utge ersättning till någon utomstående fysisk eller juridisk person. Det skall med andra ord föreligga en förpliktelse. Denna förpliktelse skall ha sin grund i händelser eller transaktioner som inträffat före balansdagen.

Bland övriga skulder redovisas bland annat en avsättning för en infrastruktursatsning på 4 miljoner kronor. Avsättningen gjordes 2007. Avsättningen är kommunens beräknade andel för länets investeringar i kompletterings- och anslutningsinvesteringar i den kommande utbyggnaden av anslutningar till den s.k. Citybanan. Vi bedömer att denna avsättning är felklassificerad. Den borde redovisas bland övriga avsättningar då en eventuell utbetalning inte kommer att ske förrän tidigast om 5-8 år.

3.4 Finansieringsanalys

I finansieringsanalysen skall kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret redovisas (KRL 7:1).

Vi har granskat att:

- finansieringsanalysen uppfyller kraven enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- finansieringsanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att finansieringsanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar och överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.5 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningens syfte är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska åtaganden oberoende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs. (Rådets rekommendation)

Den sammanställda redovisningen skall innehålla en resultaträkning och en balansräkning som utgör en sammanställning av kommunens och de juridiska personernas resultat- och balansräkning. (KRL 8:2)

Det är god redovisningssed att inkludera en finansieringsanalys. (Rådets rekommendation)

Vi har granskat att:

- den sammanställda redovisningen är uppställd enligt KRL och även innehåller en finansieringsanalys
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer till resultat- och balansräkningsposter. Det innebär att delposterna i noterna ska vara rensade från interna poster (upplysning om interna poster ska därför inte anges).
- den sammanställda redovisningen omfattar samtliga kommunens företag
- konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande
- proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod tillämpas vid konsolideringen
- beloppen överensstämmer mellan den sammanställda redovisningen och de ingående företagens redovisningar
- interna poster har eliminerats i allt väsentligt även i notapparaten.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Den sammanställda redovisningen är upprättad utifrån preliminära årsredovisningar. I övrigt är den samlade redovisningen väl dokumenterad och underlag finns i tillräcklig omfattning. Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.

I år har förvärvsanalyser upprättats för samtliga hel- och delägda företag, samt kommunalförbund.

Granskningen visar att den sammanställda redovisningen är upprättad i enlighet med KRL:s krav (kap 9).

3.6 Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper

... Om avvikelser görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ på det kommunala området, skall upplysning om detta och om skälen för avvikelsen lämnas i en not. (KRL 1:3)

... Resultaträkningen, balansräkningen och finansieringsanalysen får kompletteras med upplysningar i noter. I så fall skall hänvisning göras vid de poster i resultaträkningen, balansräkningen till vilka upplysningarna hänförs. (KRL 3:2)

... Extraordinära intäkter och kostnader skall specificeras till storlek och art i en not. (KRL 5:5)

... Om principerna för värdering, klassificering eller indelningen i poster eller delposter ändrats, skall posterna för det närmast föregående räkenskapsåret räknas om ... Om det finns särskilda skäl och är förenligt med god redovisningssed, behöver omräkning eller ändring inte göras. Skälen för detta ska anges i not. (KRL 5:6)

... I samband med uppskrivningen av finansiella anläggningstillgångar skall det i en not lämnas upplysning om storleken på det uppskrivna beloppet. (KRL 6:6)

Principerna för värdering av tillgångar, avsättningar och skulder skall anges.

För posterna i årsredovisningen som avser tillgångar, avsättningar och skulder i utländsk valuta skall det anges enligt vilka principer beloppen har räknats om till svenska kronor. Uppgifterna enligt första och andra styckena får lämnas i not. (KRL 6:12)

Utöver KRL:s krav ställer RKR:s rekommendationer krav på tilläggsupplysningar. Flera rekommendationer hänvisar till Redovisningsrådet för publika företags rekommendationer, vilka oftast har omfattande krav på tilläggsupplysningar.

Vi har granskat:

- Tillämpade redovisningsprinciper. Varje särskild redovisningsprincip som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Tilläggsinformation som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt lever upp till KRL och RKR:s rekommendationer vad gäller redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar. I årsredovisningen har lämnats upplysningar i de fall som avvikelser från gällande rekommendationer finns. De avvikelser som förekommer och där upplysningar har lämnats är:

- Avskrivningstider för fastigheter som övertagits från Hallbo följer inte Kommunförbundets rekommendationer.
- Exploateringsfastigheter bokförs som materiella anläggningstillgångar. Kommunen har inte utrett om vissa exploateringsstillgångar skall klassificeras som omsättningstillgångar. Avsikten är emellertid att en övergång till rekommenderat redovisningssätt för exploateringsfastigheter kommer att ske.

VA-redovisning

En ny VA-lag gäller från den 1 januari 2007, Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. VA-lagen kräver att denna verksamhet redovisas med egen resultaträkning och balansräkning. I årsredovisningen har en särskild resultat- resp. balansräkning upprättats för VA-verksamheten enligt lagstiftningens krav.

3.7 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av kommunallagen framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Vi har övergripande granskat att:

- Redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar.
- Redovisningarna ger en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Kommunens anvisningar. I kommunstyrelsens anvisningar inför bokslutet 2008 framgår tydligt vilken information som skall ingå i nämndernas verksamhetsberättelser. Av anvisningarna framgår även att verksamhetsberättelserna skall bifogas till kommunens årsredovisning. Enligt vår bedömning har nämnderna i stor utsträckning följt anvisningarna i sina redovisningar.

Nämndernas verksamhetsberättelser. Den sammanfattande redovisning som lämnats av nämnderna lämnar en beskrivning om nämndernas verksamhet och ekonomi. I nämnders verksamhetsberättelser redovisas bl.a. hur nämndernas egna mål har uppfyllts. Även verksamhetsmått och nyckeltal har redovisats i olika omfattning.